

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztési iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné főtveteli és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felölös szerkesztő: Perjéssy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszámítások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítottik — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt terben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi július 22-én.

29. szám.

A körorvosok államosítása.

Versecz 1894. évi július hó 19-én.

A községi és körorvosok országos egyesülete petíciót intézett a képviselőházhoz és a főrendiházhoz, hogy a közegészségügy, különösen pedig a községi és körorvosi intézmény mielőbb államosíttassék. A petíciót, melyet aláírások végett előbb országszerte köröztek, már le is tették az országház asztalára.

A mozgalom feltétlenül helyeslésre méltó; mert az egészségügy ma napság meglehetősen gyenge lábón áll s a községi és körorvosi intézmény is csak olyan, hogy épen van, de nem sok haszon háramlik belőle a községek közegészségügyére.

Az államosítással egyidejűleg reformálandó, célirányosan és okszerűen rendezendő lenne ez az intézmény. Ma napság még igen kevés községi és körorvosi állás van rendszeresítve s ezek is oly silányan vannak javadalmazva, hogy alig vállalkozik rá pályázó, vagy ha akad is orvos, a ki egy 4–500 fit javadalmazással járó állást elfoglal valamelyik községben, nem igen erőlteti meg magát, hogy a közegészségügy érdekében szükséges intézkedéseket lelkiismeretes pontossággal fogantasson. Csak akkor megy, ha hívják s csak oda megy,

a hova hívják. Ez pedig nem elég az időösségére.

A községi és körorvosoknak a közegészségügyi törvényeket, az ez ügyben időnként kibocsátott miniszteri rendeleteket folytonosan éber figyelemmel kell szem előtt tartani s a községeket nem csak akkor kellene meglátogatni, a mikor baj van s a mikor hívják az orvost, hanem a bajt megelőzőleg mentül gyakrabban s elkezdve az orvosi vizsgálódást a határszélen, ki kellene terjeszteni a figyelmet minden közegészségügyi tényezőre s a tapasztalt mulasztások, hiányok nyomban bejelentendők lennének a hatóságnak. Így lehetne a megrongált közegészségi állapotot javítani.

De mostans g melyik községi, vagy körorvosnak jut eszébe községeit sorba járni, a lakásokat házról-házra nézni, nincsenek-e tultömve, nem egészségtelenek-e, szőlőztek-e rendesen? Melyik orvos ad utasításokat a községi előjáróságoknak a felmerülő egyes esetekben, hogy mihez tartassák magukat? Vagy ha éppen van is elvéve egy-két eset, ki ellenőrzi az orvosi utasítások végrehajtását?

Ki felelős mindezekért?

Senki.

Innét van aztán, hogy pusztulunk, veszünk. A nép nem sokat törődik az egészségével, pedig ez a legdrágább kincse. Az

Isten el is veheti. Csak nagy ritkán fordul a falusi atyafi orvoshoz, ha fordul is, akkor, a mikor már a bajon nem lehet segíteni. Háziszer, babona, kuruzslás, ezek a falusi nép gyógyszerei, gyógymódjai.

Az államnak a közegészségügyre több gondot kell fordítani, hiszen az állami jólétnek a közegészség a legfőbb alapja. A községi és körorvosi állások államosítandók és szaporítandók. Az orvosi javadalmazások emelendők. Minden 2–3 községnek legyen orvosa. S téessék szigorú köteletségévé a közegészség fölött való örködés.

A mihelyt több szigort fejtenek ki és több erélylyel lépnek föl a községi és körorvosok, mindjárt eleje lesz véve, gát vetve annak a haza ellen vétő sötét bűnnek, melyet az egy-gyermekes rendszer neve alatt ismerünk s a mely a vármegye több községben s épen a jobb módúak közt van leginkább elterjedve.

Szigort felügyelet, erélyes fellépés mellett ez a rendszer nem sokáig állhatna főt.

De bár tudják a bünt s ismerik annak forrását, mégis a hatóság kénytelen a bünt összetett kezekkel, tétlenül nézni, mert nem áll rendelkezésére megfelelő eszköz és mód, elegendő erő.

Majd ha az állam többet áldoz az ország közegészségügyére s lesznek államj községi és körorvosok és minden 2–3

Tárca.

Versecz-Kubini-vasut

A „Délvidék“ eredeti tárcaja.

Írta: Keeskeméthy Bela.
(Vége.)

Károlyfalva felett atvágjuk az országutat s annak baloldalán az alibunári szőlőknek fordulva átmegyünk Temes-ből Torontálmegyébe és felkapazkodunk az alibunári fensikra. És folytatnánk útunkat tovább, de itt megszakad előttünk az eddig kész pálya, „Veliki Dolj“-hoz értünk.

Ez egy vizmosta völgy, mely 250 mtr széles, és 25 mtrnyi mélységgel tatong előttünk.

Szinte hihetetlen hogy a vasut ezen keresztül vigyen! . . . Eleinte egy 200 mtr hosszú vas szerkezetű hídval tervezetett e kis terep differenciának kiegyenlítése, de a végleges tervek szerint az egész völgy földdel töltetik ki. Csupan egy hét méter nyílásu boltozott átérés jön alá, a kocsik és vizek átbocsátására.

Ez a kis átérés azonban nem kevesebb mint kerek egy millió téglát igényel, és inkább volna alagutnak nevezhető mert a töltés a völgy már említett mélységének megfelelően 25 mtr magas lesz.

Ennek a colossalis töltésnek pedig, noha a (teteje) koronája csak négy méter (az alja) a lába

80–100 méter szélességgel bír, s így az átérés ugyan ilyen hosszú.

A földmennyiség, mit ezen töltés igényel 160.000 kbmétert tesz ki s 200–300 munkást, tömördek kocsit, targonczát és talicskát hónapokon át foglalkoztat.

Érdekes képet nyújt a szemlélőnek az a lázas tevékenység, és a munka mikénti keresztül vitele, melylyel az történik.

A völgy illetéknépeni athidalása az építővállalkozónak 85.000 forintjába kerül.

Ezen pontot elhagyva csakhamar eljutunk 28¹/₂ kilométernél „Alibunár allomasra“.

Az állomás Alibunár felett a pancsovai út baloldalán foglal helyet és részben ez is készen áll.

Most az országuton ismét átmegyünk és balra kanyarodva hegyen völgyen át Petrovozzellóra igyekszünk, majd a terep nehézségeit kerülgetve vissza térünk az ország út bal oldalára és sok viszontagságos, egymást erő töltés és bevágásokon eljutunk 36¹/₂ knél „T. Petrovozzelló vizállomásra“.

Itt mar óriási magasságban vagyunk a kiindulashoz képest s nem csekély munkát adott az állomási kútak létesítése, melyek 50–60 méterig le mennek. Petrovozzelló állomást elhagyva balra kanyarodunk és ügyel-bajjal végre ki erünk a „Római sáncokra“ . . .

A római sáncokon már szelidebb a pályatermészete s a 20 kmtrnyi hosszban semmi érdekességet sem mutat, a római sáncok tudva-

lévőleg a Deliblati kincstári homok puszták határat képezik. Ezen pusztákat ujabban szőlővel fogják beültetni. Az egész mintegy 75.000 holdnyi terület a közeli községek lakóinak fellet osztva, s szándékozik a kormány telepítvényeket is létesíteni a vasút mentén. Egy állomás már most létezik a 47 ik kilométernél „Leánykút hadikitérő“ címmel, melynek későbbi célja az lesz, hogy a nagyban termelni szándékolt szőlőt, gyümölcsöt, borokat és egyéb terményeket felvegye.

A római sáncokat elhagyva jobbra kanyarodunk s a Mramorák és Deliblat községek között elhelyezett állomást 59 kilométernél érjük el.

Ezen állomás az egyedüli mely, a községektől távolabb esik, egyenlően mintegy 3 és fél kilométerre.

Jobbra, balra kanyarodva 69 kilométernél a magasságokról folyton alább szálva elérjük „Bavaniste állomást“.

At haladva a Kubini országuton egy óriási körívvel az út jobb oldalához térünk és közvetlen az országut mellett tartunk egészen Kubinig.

Kubin község közelében jobbra kanyarodunk és 78 kmtnél elérjük „Kubin város“ állomást.

A kubini állomás az egyedüli, mely kivételképpen még a többinél is diszesebb és nagyobb méretű lesz.

községre jut egy orvos, a ki hivatását lelkiismeretes pontossággal, gondnal és fáradtsággal, tölti be, akkor nemcsak a szervi, de ezen erkölcsi betegségek száma is csökkenni fog. **V. L**

Napi hírek.

Kinevezések. A király ő felsége Buda József verseczi volt községi főreáliskolai igazgatót Trientben július 1-i kelettel a verseczi magyar királyi állami főreáliskolához igazgató-vá; — vallás és közoktatásügyi magyar királyi miniszterium pedig a természetrajz és földrajzi tanszakra Schlinger Tivadart, a vágújhelyi izraelita reáliskola rendes tanárát, rendes tanári minőségben; továbbá Hágery a marosvásárhelyi kath. gymnasiumnál helyettes tanári minőségben eddig működött Hágery József okl. tanárt, ugyancsak helyettes tanári minőségben a magyar és német nyelv tanárára 3839 sz. rendeletével kinevezte.

Uj kir. tanácsos. Ő Felsőé Agoston Józsefet, Dr. Kormos Béla verseczi kir. közjegyző apósát a királyi tanácsosi címmel tüntette ki. Mint értesülünk, az első magyar ált. biztosító társaság tisztviselői ez alkalomból lelkes ovációkban részesítették Agoston Józsefet, ki az intézetnél aligazgatói állást foglal fel.

Esküvő. Waldherr József verseczi magy. kir. állami főreáliskolai tanár kellemekben gazdag, művelt leányát Vilma k. a. f. hó 28-án a jövő szombaton d. u. 5 órakor fogja a rom. kath. templomban oltárhoz vezetni Gettmann József takarékpénztári tisztviselő. Kísérje szerencse és áldás a szép frigyét.

Dr. Markovics György köz és váltóügyvéd, mint az lapunk hírdetési közt olvasható — irodáját megnyitotta. Gratulálunk a tehetséges és rokonszenves új fiskálisnak!

Megdöbentő haláleset okozott a mult kedden az esti órákban nagy izgalmat városunkban. Botka József magy. kir. honvédszázados, törzstiszt jelölt fél hét óra tájban még az Andrássy sétátéren járkált és szivarozva beszélgetett tisztársai és barátaiival, s azokkal kezelt fogva úri utczai lakása felé indult. Midőn a Frank-féle kereskedés elé ért, hirtelen tüdővérzés vette elő, volt azonban még annyi ereje, hogy a szomszédos Pressinger-féle lisztkereskedés udvarába bement, kardját leoldotta és

Az állomástól egy pár száz lépésre már a kubini réten vagyunk s a 6 kilométernyi út töltései itt is sok munkát adnak majd, felemelkedünk lassan a Duna ármentesítő társulat töltéseinek magasságára s elérjük végállomásunkat a „Kubin — Dunaparti rakodó állomást“.

A dunaparti állomástól még egy vágány tovább vezet a Duna mentén attól 20 mtr távolság és 200 mtr hosszban hogy így a hajókból a vasúti kocsikba az atrakodás közvetlenül történhessék.

A legnagyobb munkák most a kubini réten és különösen a Duna parton folynak. (Osztrova) Temes-Szigetnél ál a „Kastor“ hatalmas kotró gép az meríti a szükséges kavicsot és homokot a Duna fenekéről, mit naponta 20 darab uszájjal, két 60—60 effectív ló erejű gőzös szállít a kubini partra.

A parton óriási halmaz kavics van már együtt, de ez még csak 1/3 része a szükséges mennyiségnek. A felépítményhez mintegy 90.000 köbméter kavics szükséges, ez részben a Fehértemplom melletti Vracsevgaji kavics bányából, részint pedig a Dunából lesz fedezve.

Jelenleg az egész vonalon a szükséges gőz, víz, és ló erőkön kívül körülbelül 1200 kézi munkás dolgozik, kiknek száma napról napra szaporodik is, úgy hogy remélhető már, ha semmi különös akadály fel nem merül, — hogy a pálya még f. évi november hóban a közforgalomnak át adható lesz.

Röviden és ismételtelen pedig a munka mostani állapotát a következőkbe foglalom.

A földmunka kevés híján készen áll.

A sinek Károlyfalváiig levannak rakva, a magas építmények részben készen állnak, de az összes állomásokon fél épülőben vannak.

Hidak, átereszek és útátjárók hasonlóképen.

A bekövetkezendő unnepeles megnyitási, a midőn majd önökkel nagyrészt találkozni és megismerkedni szerencsém lesz, azon reményben, hogy e közleménnyel is önöket szolgáltam, tisztelettel vagyok

Kecskeméthy Pál.

a konyha lépcsőjére leült. A vérzés ismét megindult s pár pillanat múlva az udvar kövezetére lebukva kiadta nemes lelkét. A szerencsétlenség hírére óriási embertömeg gyűlt össze. A boldogult fenkölt szellemű, fiatal neje szinte a kétségbeesés karjaiba esett, midőn forrón szeretett férjét, a dalias katonát, ott látta mint halottat egy idegen udvar véres kövezetén. A halálesetről úgy a tisztikar, mint a család is adott ki gyászjelentést. A családi jelentés a következő: Botka Józsefné szül. Aigner Eugénia. úgyszintén gyermekei Elvira, Jenő, valamint az alól megnevezettek fájdalomtól tört szívvel tudatják forrón szeretett férjének, illetve atyjuknak, testvérüknek, vejüknek Botka József, m. kir. honvéd százados törzstiszt jelöltnek életének 43-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült temetői f. hó 20-án d. u. 6 órakor a halottasházból (úri utca 860 sz.) rom. kath. szertartás szerint fognak örök nyugalomra kísértetni. Az engesztelő szent mise f. hó 21-én reggel 9 órakor fog a rom. kath. templomban az Úrnak bemutatni. Aigner né-c-sákly Emilia, mint anyós. Aigner Adolf, nyug. kir. főmérnök mint após, és az összes rokonok. A boldogultat a mult pénteken d. u. 6 órakor óriási közönség kísérte ki végső nyughelyére. Megjelentek a hatóságok, kir. hivatalok képviselői, a kir. főreáliskola tanári testülete, stb nagy számu honvédtiszt az oraviczai és pancsovai zászlóaljaktól. Virág Károly, százados vezénylete alatt egy zászlóalj honvédség vonult ki. A helybeli magy. kir. méntelep legénysége is megjelent Medveczky főhadnagy vezetésével. A fehértemplomban állomásozó 43-ik csász. és kir. gyalogezred zenéje megható gyászindulókat zengedezett. A holttest sirbocsátásánál eldördült a szokásos disztüz — Elhantoltuk a kitűnő, minden ízében magyar honvédet, a mintaszéri férjét és családapát, a felejtethetlen jó barátot. A megtört szívű özvegy találjon mély fájdalomra némi vigaszt azon általános részvétben, mely feléje fordul. Az elhunyt hült porai fellett lengjen áldás és békeség!

Villanyos világítás Versecz város villanyos fényvel való világítása ügyében kiküldött bizottság a mult napokban Weifert Károly h. polgarmester, főjegyző elnökelete alatt ülést tartott, mely alkalommal Schronk főmérnökünk nagy szorgalommal összeállított jelentéséből örömmel értesültünk arról, hogy a jegyzett és biztosított lángok a felvett évi kiadást már eddig teljesen fedezik. Eddigél 1539 lámpát jegyeztek elő 1182, — 16 gyertyafényerejű lángal. Az évi kiadás 21.000 frtra van előirányozva. Magánosok eddig 17.730 frtot irtak alá, ehez jönne a város világítása 14.000 frt. bérösszeggel, tehát összesen 31.730 frt. — A bizottság nagy meglepéssel vette tudomásul a jelentést s a következő határozatot hozta: Megkerestetik a városi tanács, hogy az ügyet a pénzügyi és építészeti bizottságnak adja ki, s annak felülvizsgálata után mielőbb a törvényhatóság elé terjesztessék. Az összes befektetés körülbelül 180.000 frtot tenne ki, melyet 25 éves részletfizetéssel lehetne törleszteni. Az is teljesen bizonyosnak látszik, hogy a magánosok a villanyvilágítás behozatalával még nagyszámu lángot fognak igénybe venni, s ekkor az ár még olcsóbb leend. Reméljük, hogy városunk atyái a közkiváncsolomnak megfelelőleg nem fognak szűkkeblüsködni, megszavazzák a villanyvilágítást és a 9000 frtot többletet. Mostani világításunk ugys minden kritikán alul áll!

Főreáliskolánk értesítője közbejött akadályok folytán ez idén a rendes időnél valamivel később jelent meg. Gazdag tartalmából felemlítjük a következő adatokat. A füzet elején Takács Gyula tanartól találunk egy széles ismeretkör és olvasottságról tanuskodó értekezést „A nádori hivatal hatásköre“ 1485—1848-ig. Adatok az iskola évi történetéhez című rovat alatt az igazgató melegen emlékezik meg néhai Czvach Gyula tanártól; — felsorolja a tanév nevezetesebb eseményeit, a tanulók egyesületeit. A tanerők száma a hitoktatókat is bele számítva 17. Köztük az igazgatón kívül 10 rendes tanár. — Beiratott összesen 252 tanuló. Ezek közül rom.-kat. 120, gör.-kath. 1, gör.-kel. 80, reform. 7, evang. 8, izraelita 27, Nyelvismeretük szerint: 44 magyar, 116 német, 11 roman és 71 szerb. — Lakóhely szerint: 178 verseczi és 74 vidéki. A közégi tanintézet-től a következő sorokban vesz búcsút az igazgató: „A tanintézetet július 1-én a vallás és közoktatásügyi magyar kir. Ministerium veszi át, Magyar királyi állami főreáliskola lesz e napon az eddigi községből; 41 éven át szeretettel és hazafias áldozatkészséggel ápolt a város, most midőn az államnak átadja az új épületet, annak

telkét s a szertárak felszerelését számítva 160 egész 170 ezer forintos áldozatot tesz le a haza oltárára. Az új épület már teljesen kész, a végső simításokat és ékítéseket végzik a szorgalmas munkások gyorsan dolgozó kezei; az új butorzatok s egyéb kellékek már megrendelvék; a szünnapok alatt át is költözünk az új hajlékba, s elhagyjuk a régit, melyhez annyi szép emlék köti sziveinket s mely a községi népiskolának ad helyet, hogy jövőben is, mint eddig, a hont e végvidékén az újabb nemzedék között hazaszeretetet és igaz magyar szellemet terjeszzen. A tanári testület, melynek tagjai közül néhányan évek hosszú során át, mások néhány év óta, de mindannyian komoly munkássággal törekedtek az intézet felvirágzásán, valóban oly fájó érzettel válik meg a régi tanintézet-től s az annak gondjait viselte nemes városától, mint a gyermek midőn leszakad az őt ápolta anya kebeléről, hogy az élet küzdelmeiben részt vegyen; — az ég és föld mindenható Istenének áldását kérve a város előjáróira, annak összes polgáira, s azon felszentelt régi épületre, hol annyi ifjut avatott be annak tudatába, mi az embert emberré és e hon különböző ajku szülötteit magyarra teszi, azon elhatározással lépi át az új tanintézet küszöbét, hogy erenyedetlen büzgalommal s kitartással tovább is azon fog működni, hogy a verseczi főreáliskola még soká virágozzék a haza javára!

Mayering Emma leánynevelő- és taintézetében augusztus 1-én szüneli kézimunka-tanfolyam nyílik meg Havi díj 1 frt. tanórák 8-tól 11 óráig délelőtt.

A helybeli lövészársulat új lövőházának (a honvéd laktanya és az Adler-féle jég pince közelében) építése már annyira előrehaladt, hogy a czéllővést jövő héten már meg is lehet kezdeni.

Műkedvelői jótékony czélu előadás. A verseczi „Dilletanten-Club“ ma vasárnap a tűzoltóegylet javára szini előadást tart az Alexandrovics (Glückmann) féle vendéglő kerti helyiségében. Ez alkalommal színrekerül három kisebb szindarab — természetesen német nyelven. Jegyek előre válthatok Kirchnernél felvételi irodában

Parkünnepele. A „verseczi parkegylet“ f. é. július hó 29-én (vasárnap) a városkertben nagy parkünnepelet rendez, melyre olvasóink szives figyelmét mar most felhívjuk.

A szőlőnek cserepekben növelése. Nyáron a legtöbb fürttel megrakott venyigéket kiválasztjuk s alkalmas helyen egy cserepbe hatjuk be, A behajtás helyén a venyigét igen jó lesz néhányszor megcsavarni, mert az egyenesen meghajtott vessző könnyen eltörik. A megcsavarás által keletkező hosszanti repedések egyáltalán nem hátrányosak, mert a repedésekből a cserepbe legelőször jönnek ki a gyökerek. A cserepbe ekkor jó földet rakunk, melyet jól megöntözünk. Ha a cserepet a földbe sulyeszthetjük, az lesz a legjobb, mert ekkor a nedvesség a cserepben legkönnyebben megmarad. A szőlő a cserepben csakhamar meggyökerezik s a fürtök az így előálló tápnedv szaporulata által hatalmasan kifejlődnek. A hasznalat előtt néhány nappal megkezdjük a gyökereztetett vesszőnek a tökére való eltávolítását, a minek lassan és fokozatosan kell haladnia. A cserepbe gyökereztetett venyigén a fürtök sokkal tovább eltarthatók, mint ha leszedettek volna. Az ilyen cserepes szőlőt többféleképp fel lehet használni.

Az állami Italmérésí jövedékre és a nyílt helyeken fizetendő szeszitalmérésí adóra, bor- és söritaladóra és a cukor- és husfogyasztási adóra vonatkozó törvényeket és szabályokat rendszeresen összeállította Lamos József verseczi m. kir. pénzügyőri biztos. A 460 oldalra terjedő vaskos kötet most jelent meg és mint igen hasznos, csaknem nélkülözhetetlen kézikönyv a legmelegebben ajánlható a törvényhatósági, községi és pénzügyi közegeknek, de adóbérlők és magánfeleknek is. A munka kitűnősége mellett bizonyít, hogy azt úgy a temesvári pénzügyigazgatóság, mint Temes megye alispánja ajánlotta, mert gyakorlati érzékkel van megírva és az e téren megjelent más művekkel szemben azon előnnyel bír, hogy benne még a legújabb keletű azon miniszteri rendeletek is fel vannak véve, a melyek kéziratban lettek kiadva és mint ilyenek még a hivatalos lapban sem jelentek meg. A muhoz betűsoros tárgymutató is van csatolva, mi a közönség utbaigazítását nagyban fogja elősegíteni. A munka függelékében az italmérés iránti rendőri és orvos-rendőri szabályok, továbbá a mesterséges borok tilalmazása és az alkoholtartalmu folyadékok foktartalmának mikénti meghatározása tárgyaltnak. A könyv bolti ára 5 korona. Kapható Ráth Mór könyvke-

reskedésben Budapesten, továbbá Kirchner J. E. nyomdászczégnél Verseczen. — Községi előjárók és pénzügyörök a munkát magánál a szerzőnél, Lamos József pénzügyőri biztostnál (Versecz) 2 frt 30 krért is megkaphatják. A mi pénzügyőri biztostunk ki eddigéig is már több számottevő szakmunkát irt, mint beszély-iró is pompásan forgatja a tollat. A kitünő „financz“, a ritka szorgalmú szakember ezen legújabb nagyobb műve, a legmelegebb fogadtatásban részesült országiszerte, s a mű annyira kapós, hogy a szerző felhívást kapott, miszerint német nyelven is adja ki művét. A munka külső kiállítása méltán hirdeti a Kirchner-féle verseczi régi műintézet kitünő hírnevét. Még egyszer a legmelegebben ajánljuk a művet T. Cz. olvasó közönségünk becses figyelmébe.

A német muzsa verseczi szereplése szomorú véget ért. A tagok összeveszttek, szétszóródtak a szélrózsa minden irányában. Mint a fama beszéli sok hitelező vakarja feje búját! Nem a káröröm szól belőlünk, de jól esik felemlitenünk, hogy a magyar színészetet, mily kitünő fogadtatásban részesítették nem magyar ajku derék polgártársaink is. A német színészetnek már évek óta nincs otthona Verseczen, a magyarok 5000 frt vettek be az utolsó színi évadban. Látványt feleym . . . mic vogmuc . . . !

A deliblati homokpusztán eszkiözlendő szözlöültetések vezetésével és felügyeletével, földmívelésügyi magy. kir. miniszter, a városunkban is előnyösen ismert Mézner Jenő, felsőbb szözlöszeti tanfolyamot vizgett gyakornokot bizta meg.

A debreczeni kereskedelmi akadémiának lapunk jelen számához mellékelt ismertetésére felhívjuk t. cz. olvasóink figyelmét.

Kirándulások az Aldunára. Az aldunai regényes vidék kellő megösmerttetése czéljából a magyar kir. államvasutaknak nagyobb állomásain, a személypénztáraknál ingyenes ismertető füzetkét osztogatnak az utasok között, mely az aldunai kirándulásokra vonatkozó utmutató és tájékoztatót kívül, a Belgrád és Orsova, illetve Vaskapu közötti dunaszakaszt röviden, de eléggé kimerítően ismerteti. A füzetke czime: „Alduna és vidéke szövegeben és képekben“ s megbízható földrajzi és történeti adatokat tartalmaz és ezenkívül a ritka szépségű vidék nevezetesebb pontjait, fénykép után készült, igen sikerült képekben mutatja be, úgy, hogy a turista közönség minden költség nélkül megbízható uti kézikönyvönöz jut, mely egyuttal csinos kiállításánál fogva kedves uti emlék marad.

Adattár Délmagyarország XVIII. századi történetéhez című műből, melyet a „délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum társulat“ megbízásából Dr. Baróti Lajos szerkeszt — megjelent a II-ik rész. A szorgalmas szerző derék munkát végzett az adatok öszegyűjtésével. A mű ára nem tagok részére 1 frt.

A budapesti állami nőiparisiskolában. (VIII. Szentkirályi-utca 7. sz.) a melyeket Lukács Béla kereskedelmi miniszter újja szervezett s gyakorlati iparisiskolákka alakított — a beiratás a jövő tanévre szeptember hó 1. napjától 4. napjáig tart. Az állami nőiparisiskolák czélja és feladata, hogy a női munkák rendszeres gyakorlati tanításával és az ahoz, továbbá a kisebb női munkauzletek vezetéséhez szükséges elméleti szakismeretek tanításával fiatal nőket a női munkák készítésével foglalkozó üzleteknek hasznos segéd munkásaivá képezzen olyan módon, hogy az ilyen nők közül azok, kik később is onerejükre lesznek utasítva gyakorlati képzettségök tovább fejlesztése, illetve kiegészítése után önálló gyakorlati képzettségök tovább fejlesztése, illetve kiegészítése után önálló gyakorlati munkódésre, női munkauzletek vezetésére is képesek legyenek, a család körében foglalkozó nőknek a különböző női munkák készítésében alapos képzést nyújtsanak. Az állami nőiparisiskoláknak ez idő szerint négy szakosztálya van u. m. a fehérnemü-varró, a fehér-, szines és mühimző, végre a felsöruha-varró és divatarczikkeket készítő osztály. A tanítás a fehérnemü-varró és a divatáru-czikkeket készítő osztályban egy-, a felsöruha-varró és a fehér-, szines és mühimző osztályban két évig tart. Az intézetbe rendes tanulóul felvételtnek olyan leányok, kik a 14. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték. Bövebb felvilágosítással készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapkötelevés. A fehértemplomi állami felső leányiskola épületének alapköve e hó 14-én délután 4 órakor tétetett le a városi tanács és képviselői testület, valamint a felekezeti lelkészek és a meghívott iskolai közegek jelenlétében. Froniusz Karoly polgarmester először

magyar, azután német nyelven ékesen fejtegette az ünnepély kulturális jelentőségét. Utánna dr. Eisinger apát-főesperes szönokolt. Beszédében az iskola külső szépségéről szövla leányaink vallásos neveltetéséről; kiemelte főképen a soknyelvü város és környék lakosságára irányítva figyelmünket, miképen a nevelés egyik főczélja a hazafias nevelés leend. — Következett a magyar és német nyelven szerkesztett emlékirat, mely tárgyilagos vöлта és ékes irányánál fogva általános elösmérésben részesült emlékirat felolvasása. A szerzőnek e remek okiratok készítésért gratulálni kötelességünk! — Ezen okirat tartalma kiterjed a leányiskola történelmi fejlődésére, megemlékezik az állami és városi tényezök közremüködéséről, úgy szintén egyesekről, kik között Pálly Elemér orsz. képviselő kiválólag szerepel. Még az alapköbe letett pénznekem is felsoroltatnak és hitteljes bizodalomról tesz említést, melynek vejeje: aranyat, ezüstöt teszünk le, légyen e vetésnek szellemi gyümölcse! — A pénznekem és okirat üvegbe, majd pléhdobozba légmentesen elzáratvan a polgarmester által az alapköbe mélyesztettek. Az első kalapácsütést Froniusz Károly tette; jeligeje: „A város fejlődésére, a nők sikeres nevelésére, a hazafiság terjesztésére!“ — A rom. kath. plébános meghatott hangon hangoztató; „Az atyának, fiunak és sz. léteknak nevében!“ Cziuk gör. k. főesperes a testvéries egyetértést hangoztató. Költői lendületü jeligt mondott a verseczi ág. h. evangélikus lelkész, ki a fehértemplomi protestáns egyházat képviselte. A jeligt — szép tartalmaért is — itt közöljük.

A tudomány: igazság vezére,
Mivéltésünk kiváltságos mérve,
Elzöjje sötét babonának,
Örbástyája égi szabadságnak,
Közéletünk virágkoszorúja:
Hit áldása száljon im reája!
Itten fogják a nőket nevelni,
Megtanítani a hazát szeretni,
Beültetik szívünk kertjét azzal,
A mi megküzd mindenféle gazzal,
Kioktatják ildomra, dologra:
Légyen áldás mindenkoron rajta!
Tömör e kö, de tömörebb a hit,
Melyre tesszük, melynek áldásait
Élvezzük mais, — fennen hirdetni:
Hit nélkül a tudást nem értheteni.
A kutatást nem tiltja meg a hit,
Felsőbb jó az, mi lelket boldogit;
Gondoljuk meg, ily drága kö éke
Csak egy lehet; hitnek fényessége.
Drága kövünk, tudásnak csarnoka,
Legyél hitnek legméltóbb hajloka!

Az épület 42.000 frtba kerül, melyből a város 20.000-et fedez, adja a telket. Az államé a többi költség: 22.000 frt berendezés, a tanerök fizetése fentartás — Sokaknak feltűnt az, hogy ez állami iskola épületének alapköletételénél az állami hivatalok képviselve nem voltak. Talán nem voltak hivatalosak Az ünnepély állami szinezete azért mégis teljesen meg volt, a mi különösen Froniusz Károly ö nagysága érdeme.

A tanító kisasszony első nyomtatott ive megjelent. A „Képes Családi Lapok“ melléklete. Budapest Nagy-Korona utca. Körülbelül 7—8 nyomtatott iv lesz. Októberben könyv alakban is napvilágot lát.

Páros viaskodás. A mult kedden reggel a versecz mellett fekvő u. n. „Papok korcsmája“ nevü kiránduló hely mellett K—n és H—ch müegytemi tanulóul pisztolypárbajt vívtak, mely azonban minden baj nélkül folyt le. Érdekes a dologban, hogy a megtörtéendő párbajról a csendörségnek is volt tudomása. Alig dördült el a lövés (az egyik pistoly „csütörtököt“ mondott), a midön a csendörök elő állottak, s a párbajozók neveit felirván, meg tették ellenük a feljelentést.

Megégett gyermek. A szölei gondatlanság és a gyermekmenhelyek hiánya miatt ismét elpusztult egy gyermekélet. Halász uram és familiája bevándorolt szegény napszámos népesség. A szölek a pirkadó hajnalal munkába mentek. Az apró gyermekeket magukra hagyják egész nap. Így történt, hogy a három éves kis Halász Julia valahol gyufát kerített, meggyújtotta kis ruháscskáját. Testvérei ijedükben elszaladtak, s a kis leány sebeibe behalt. Gyermekekmenhelyek, humanitás, mikor jön el a te országod?!

A temesmegyei inség-kölcson. Az 1863—64. évi nagy éhinség alkalmával nagyon sok köz

ség államkölcsonnt vett föl, hogy el ne pusztuljon. Ezek az inségkölcsonok, melyeket Temesmegyében mintegy 150 község vett föl, hatalmas öszzeget tesznek ki. A töketartozás közel 150.000 frt, kamathátralék pedig egy negyedmillió. Wekerle pénzügy miniszter most a vármegyéhez küldött leiratában az egyegyedmillió kamathátralék elengedését hozza javaslatba a töke megfizetése esetén könnyen betartható feltételek mellett, melyek a következők: A községek kötelesek kölcsonntökéjükét 1894—95—96. évben három egyenlő részletben megfizetni az év november 15-éig, minden szorgalmazás nélkül. Ha a községek teljesítik ezen könnyen betartható fizetési részleteket, melyek csupán a kölcsonvett tökére vonatkoznak, úgy az óriási kamathátralék egyszerűen leiratik. A vármegye alispánja már felhívta a községeket, hogy a hátralékos 1863—64. évi inség-kölcsonntöke megfizetéséről rögtön gondoskodjanak, a fedezeti alapot azonnal jelöljék ki és oda törekedjenek, hogy november 15-ig az első részlet törlesztve legyen. Ha a tartozás másként fedezhető nem volna, a folyó évben esedékes első részletre pótköltségvetés készitendő.

Posta és távirda-segédtszti tanfolyamok. Szeptember 1-én hóra gyakorlati tanfolyam nyílik meg posta és távirda-segédtsztek kiképzésére, a temesvári posta- és távirda-igazgatóság kerületében: Lugoson és Zomborban. E tanfolyamokra első sorban kisebb hivatalnoki állásokra igazolvánnyal bíró altisztek, másodsorban postamesteri vagy kiadóí minőségben szolgált férfiak, végül oly 16-ik életévüket betöltött ifjak pályázhatnak, kik valamely középiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték. Felvételre augusztus 10-ig lehet jeleutkezni valamelyikpostá- és távirda-igazgatóságnál.

Irodalom.

„Külföld“ czim alatt feltünő érdekes új szépirodalmi lap indult meg Cserhalmi H. Irén és G. Attila ismert budapesti írök szerkesztésében, mely Zola szenzációis új regény-cyk-lusát a „Lourdes — Rome — Paris“-t hozza. A diszes vállalat, melynek kiállítása az Athenaeum dícséretére válik, azonkívül Quida legújabb regényét, Daudet, Murger, Rosegger, Ibsen, Vrchlecky, Boy Ed. szöbnnél-szöbbs humoreszkjeit és novelláit: Ibsen, Zola, Heine, Hugo Viktor gyönyörü költeményeit, román és szláv népdalokat, külföldi szindarabok, parlamentek, mitárlatok leírásait és honi könyvszemléket, külföldi életrajzokat, külföldi írök arczképeit hozza és valódi kincses tárczája jobbnál-jobb közleményeknek. A lap czélja tervszerüen megismertetni közönségünket a legkitünőbb külföldi írök verses és prózai müveivel és a külföld új eszméramlataival és ujtásaival megismertetni, úgy, hogy e téren mint hézagpótló irodalmi tényező kulturális missiót van hivatva teljesíteni. Az új lap közleményeiböl lapunk mai számában mutatunk be egy csinos tárczát. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor utca 15. Elöfizetési ára negyedévre 2 frt. 60 kr.

Vasúti menetrend. Fehértemplomról érkezik: 5.21 reggel, 1.02 délben és 6.10 este, Temesvár felé indul 5.26 reggel, 1.07 délben 6.35 este. Temesvárról érkezik: 7.45 reggel, 2.08 délben és 10.09 este. Fehértemplom felé indul: 7.54 reggel, 2.12 délben, 10.17 este. Nagybecskerekéről érkezik: 12.49 délben, 5.31 délután 5.10 reggel. Becskerek felé indul: 5.50 reggel, 2.25 délután, 7.10 este.

Nyílt tért*).

T. cz.

Van szerencsém értesíteni, hogy

üggyvédi irodámat

a mai napon Hofmann Károly, ez előtt Balaschevits-féle házban (kudritzai út és városház utca sarkán) megnyitottam,

Verseczen, 1894. évi július 22-én.

tisztelettel

Dr. Markovics György,

üggyvéd.

Szerkesztői levelezés.

K—s T—kl azok, a kiket illet. Szerkesztönk f. hó 29-én Lugosra, s onnan Mehádiára, majd pedig a vaskapu szabályozási munkálatok megtekintésére tovább fog utazni. Négy — hat napig távol marad. A G—zsit tehát primán pon-

tosan nem küldheti. A mennyiben a dolgok ily alakulásával valaki nem lehetne megelégedve — kérjük a gyors választ. H—csh t—r majd gondolkodni fog. B—y b—i már az új otthonban iratja velünk alá az aktákat. Gardája háromra foggyott le. Dr. B—a, a homokat élvezi. T—cs t—r ar istancziát fabrikálja — művét várva várjuk. Az új butorok szállítási ideje jan elseje. A régi hajlékban nagy rombolás. Por és mézréteg fed mindent.

Előjegyzés szőlőoltványokra!

A Nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. miniszterium ellenőrzése alatt álló országos szőlő oltvány telep részvénytársaság azon czélból, hogy a szőlőbirtokosságnak szőlő oltvány szükségletét a kívántató fajokban és mennyiségben fajtisztán biztosíthassa, az **1895-ik év tavaszán készitendő** szőlő oltványokra, már most előjegyzést nyit.

Az előjegyzési határidő 1894. augusztus hó 15.

Az előjegyzett oltványok az előjegyzés sorrendje szerint **teljes mennyiségben** fognak kiszolgáltatni.

Az előjegyzés mondja és feltételei tárgyában bővebb felvilágosítással készségesen szolgál alólirt igazgatóság.

Országos szőlő oltvány telep részvénytársaság
Arad-Baraczkán.

Ménes, u. p Györök Arad megye.

2053. sz. — 1894.

Hirdetmény.

Az 1883. évi XLIV. t.-cz. 36. §-a vonatkozásával közhirre tétetik ezen városi adóhivatal részéről, hogy 1894. évi adóelőírás immár teljesen befejeztetett.

Felhivatnak ennél fogva az összes adófizetők az iránt hogy adótartozásuknak adókönyvecskéikben leendő előírása végett a városi adóhivatalnál f. évi augusztus hó 15-éig különbeni törvényes következmények terhe alatt jelentkezzenek.

Városi adóhivatal
Verseczen, 1894. jul. hó 20-án.

Bodry Mihály,
tanácsnok mint városi adóhivatali főnök.

1930. sz. — tkig 1894.

Árlejtési hirdetmény.

Temesvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának $\frac{20,217 \text{ ajk}}{1846 \text{ kbjk}}$ /892 szám alatti határozatával Deliblat községében egy ártezi kutnak furása engedélyeztetvén, — felhivatnak mindazok kik az ártezi kut furását, — mely kut legalább 200 méter mélységig és 102 m. m. belső átmérőjű csövekkel leszen ellátandó, — elvalalni óhajtják, — miszerint erre nézve írásbeli ajánlataikat ez év július hó 16-ik napjáig a midőn az árlejtés Deliblat község házában megtartatni fog Deliblat község előljároságánál nyujtsák be

avagy a kut furása tekintetében szóbelileg leendő tárgyalása czéljából ugyan csak a fenti határ időben személyesen jelenjenek meg, ahol a hivatalos órák alatt az árlejtési feltételek is megtekinthetők s bővebb felvilágosítás is szolgálják.

Deliblaton, 1894. évi július hó 2-án.

Popovits P.,
jegyző.

Ivackovits J.,
bíró.

4179. sz. tkv. 1894.

Hirdetmény.

Versecz thjf. város közigazgatási bizottságának 157/894. sz. határozata folytán Versecz város összesen körülbelül 60 kilométer hosszú és 300 holdnyi területű törvényhatósági közutjainak felvételi és törzskönyvelési munkálataira folyó évi augusztus hó 25-én délelőtti 10 órakor a városi mérnöki hivatal helyiségében versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak a vállalkozni kívánók, hogy kellően bélyegezett és 5% biztosítékkal ellátott zart írásbeli ajánlataikat a fentebb kitűzött határidőig a polgármesteri hivatalnál nyujtsák be.

Az ajánlatban tisztán és minden kételyt kizáró módon számokkal és betűkkel kiteendő azon átlagos egységár melyért az ajánlatlevő a városi törvényhatósági közutak egy kilométer hosszú szakasza kitűzésének felvételét és törzskönyvének elkészítését elvállalni hajlandó.

Ezen vállalatra vonatkozó többi adatok, valamint a részletes feltételek és szerződési minta Versecz város mérnöki hivatalában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Verseczen, 1894. évi június hó 30-án.

Seemayer,
kir. tanácsos, polgármester.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

41 év óta fennálló, gőzerővel működő s a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bálí meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy szini előállítására

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, és könyvkereskedés mely az Andrássy-sétatár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetter Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

➡ **Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.** ➡